

in de Nederlanden — met name de zuidelijke — niet in die mate versterkt was als mogelijk geweest zou zijn. „Toen het kritieke moment daar was, kon de regering niet op de volkomen sympathie van al haar katholieke onderdanen rekenen”. Diep te betreuren. Maar men verklare 's Konings vergissingen vanuit de geesteshouding en staatkundige opvattingen van zijn tijd. Het zou al heel weinig historisch besef verraden, het regeerbeleid van Willem I te toetsen aan het eerst sinds de wereldoorlog krachtig naar voren gedrongen nationaaliteitsprincipe.

Knuvelde's schets der moeilijkheden en mislagen des Konings munt uit door degelijk inzicht en ruim begrip. Hij prijst zijn taalpolitiek als redelijk en noodzakelijk. Hij roemt Willem's zorg voor het hooger, middelbaar en lager onderwijs, arbeid, waarvan veel later de Vlaamse Beweging nog vruchten heeft mogen plukken. Door vakonderwijs trachtte de Vorst Vlaanderen uit zijn diep sociaal verval op te heffen. Handel, landbouw, industrie, ja wat niet al, kwamen tot groote bloei.

Doch de struikelblokken voor de regering waren: het verplichte vaag-protestantsch karakter van het schoolonderwijs, de inmenging in zuiver kerkelijke aangelegenheden en de onvrijheid der drukpers. Door deze drie regeringsfouten, voortkomend uit wantrouwen, werden niet alleen roomschen en liberalen in het zuiden van de regering vervreemd, maar evenzeer in het Noorden. Mannen als Bilderdijk, Da Costa, de vaders der Afscheiding en in Noord-Brabant Luyben en Ingenhousz werden ook door deze tendenzen getroffen.

Wel heeft de Koning later getracht door verregaande concessie's het vertrouwen te herwinnen, en het is zeer waarschijnlijk, dat — ware de opstand niet uitgebroken — dit hem ook gelukt zou zijn op den duur, doch de stemming van het heele roomsche volk en de liberalen in Noord en Zuid was omstreeks 1830 door de hardnekkig afwijzende houding van Willem I verbitterd. Wat verdeelde gaf in de politiek hier dagen de doorslag; de Fransche agitators vonden geen hartelijk eensgezinde natie voor zich, of gelijk Knuvelde zegt: „Toen de munitie van 1830 — een Fransche commune op Nederlandsch terrein, uitgelokt en betaald door Fransen, en uitgebaat door de verfranschte bourgeoisie — losbarstte, was de kracht van het eenige bolwerk, dat de stormloop had kunnen weerstaan, de homogene Nederlandschgezindheid van de Boven- en de Beneden-Moerdijk reeds, door inwendige tweedracht, gebroken. De Fransche aanvallers vond niet Nederland, maar slechts Holland tegenover zich.”

Welke betekenis heeft dit alles nu? Komt het er wat op aan, hoe het Vereenigd Koninkrijk uiteengevallen is? Gebeurd is gebeurd?

We spreken immers gaarne van „de les van het verleden”. En gewaarschuwd geldt voor twee. Speciaal door het opdringen der nationaliteitsidee in nagenoeg alle Europeesche landen, maar vooral ook in Vlaanderen, kan wel worden vastgesteld, dat de ontwikkeling van de Dietsche Stam lang niet haar eindstadium heeft bereikt. België heeft zijn eeuwfeest luisterrijk gevierd, en dat is verstandig, want het is niet waarschijnlijk, dat het voor een tweede eeuwfeest nog de kans zal krijgen. Vlaanderen's uur zal eenmaal slaan (wie weet wanneer) en dan zal Wallonië zijn prooi moeten loslaten. Wat dan? Het is bekend, met hoe intense kracht nationalist en beiderzijds de grenzen de hereniging van Vlaanderen en Nederland propageeren. Krijgt Groot-Nederland nog eens een kans, dan zal het in dat beslissend uur noodig zijn, te weten wat 1830 heeft betekend en bewezen.

Het is onze meening, dat 1830 niet heeft bewezen de onverenigbaarheid van Vlaanderen en Nederland, maar de dwaasheid van 1815 om in het Nederlandsch gebied een Fransche enclave te voegen. Ja, zelfs die fout op zichzelf zou niet de ondergang van 't Koninkrijk hebben ten gevolge gehad. Het waren de fouten van 's Konings kwaliteiten en die zijner adviseurs, die „het protestants-hollands beginsel primair stelden”, welke de ontwaking en groei van het Dietsch stamgevoel hebben verhinderd. Al ontveinen we ons geenszins de bezwaren en nadeelen: een unie tusschen Nederland en een vrij, zelfstandig Vlaanderen lijkt ons in de toekomst zeer wel mogelijk.

Of ze wenschelijk is, kan thans niemand beoordeelen, ook prof. Gerretson en Gerard Knuvelde niet. Dat zal beoordeeld moeten worden door de generatie, aan welke de vraag eens wordt voorgelegd.

Wat wij thans wel weten is, dat er in de naaste toekomst van deze hereniging geen sprake kan zijn, omdat Vlaanderen niet vrij, niet zelfstandig, niet mondig is; omdat de poging tot hereniging noodzakelijk leiden moet tot een bloedig conflict met Brussel; omdat het ontketenen van deze strijd Nederland brengen zal aan de rand van de ondergang.

Te streven naar hecht, sterk contact met Vlaanderen, Vlaanderen met alle wettige middelen steunen in zijn strijd om het Waalsch-Brusselsche juk af te schudden is loffelijk, maar in de huidige omstandigheden bij hoog en laag de gedachte eener aansluiting van Vlaanderen bij Nederland te propageeren, is onvoorzichtig en onverstandig.

M. J. LEENDERTSE.

MUZIKALE KRONIEK

Is het wenschelijk nog meer psalmen op dezelfde wijs te zingen?

In „De Bazuin” van 21 en van 28 November j.l. is een artikel geplaatst van den heer E. D. J. de Jongh Jr te Kampen, getiteld: „Isorhythmische Psalmen”. Met isorhythmische psalmen bedoelt de heer De Jongh „groepen van psalmen, die de eigenaardigheid hebben, dat hoewel elke psalm van zoo'n groep een eigen melodie heeft, de psalmen van eenzelfde groep toch op de zelfde wijze kunnen gezongen worden”. Hij meent, dat een groot aantal psalmen, die nu nooit of bijna nooit gezongen worden, wel zullen worden gebruikt als ze maar op een andere, bekende wijs kunnen worden gezongen, want het niet gebruiken is, alweer volgens den heer De Jongh, „voor een groot deel te wijten aan de lastige en veelszins onwettende wijzen, waarop veel psalmen getoonet zijn.”

Door den heer De Jongh is nageplozen welke psalmen „isorhythmisch” zijn. Hij noemt Ps. 7, 46, 59 en 82 en wil ze laten zingen op de wijs van Ps. 46; Ps. 12 en 110; Ps. 18, 32, 45 en 144 en wil die laten zingen op de wijs van Ps. 32; Ps. 24, 62, 95, 111 en 113, het zou een verrijken zijn van ons kerkgezag als men Ps. 24, het 5e vers van Ps. 62, de eerste vier verzen van Ps. 95 en Ps. 111 zong op de wijs van Ps. 113; Ps. 35 en 73; Ps. 38 en 61, te zingen op de wijs van Ps. 38; Ps. 75 en 135; Ps. 80, 94 en 105 te zingen op de wijs van Ps. 105; Ps. 100, 131, 134, 142, Morgen- zang en Avondzang, die liefst gezongen moeten worden op de wijs van Ps. 134 of 100; Ps. 114, 115; Ps. 117, 127, Gebed des Heeren, waarbij aanbevolen wordt het Gebed des Heeren „voor de afwisseling” ook eens te zingen op de wijs van Ps. 117; Ps. 126 en 148, waarbij de melodie van Ps. 126 de voorkeur heeft; Ps. 128 en 130, te zingen op de wijs van Ps. 130; den Lofzang van Maria en den Lofzang van Simeon te zingen op de wijs van den Lofzang van Simeon. Bovendien onderscheidt de heer De Jongh nog semi-isorhythmische psalmen. „Dat zijn psalmen, waarvan de een niet onvoorwaardelijk op de wijs van den ander kan gezongen worden, maar wel als de melodie een heel kleine wijziging ondergaat”. Als voorbeelden geeft hij Ps. 9, 134 en 100. Men gebruike voor psalm 9 de wijs van psalm 134 of 100 met verbod- belling van de laatste noot van den 3en en 4en regel, of men zinge psalm 9 op de eerste helft van de melodie van psalm 35 of 73 of 48. Zoo kunnen psalm 100, 131, 134, 142, Morgen- zang en Avondzang gezongen worden op de tweede helft van de wijs van psalm 35 of 73 of op de eerste helft van de melodie van psalm 126 of den Lofzang van Zacharias; Ps. 129 op de eerste vier of ook wel de laatste vier regels van de melodie van Ps. 119; Ps. 12 en 110 op de eerste helft van de melodie van Ps. 27; Ps. 8 op 1e of 2e helft van Ps. 32; Ps. 14 op de wijs van Ps. 74, met als 5e regel de laatste vier noten van den laatste regel van Ps. 74; Ps. 21 kan worden gezongen op de melodie van Ps. 121 als men van deze eerst de laatste drie regels, daarna de eerste drie regels neemt.

Men ziet, de heer De Jongh heeft zich heel wat moeite getroost om het alles nauwkeurig na te zoeken en het moet gezegd, hij is accuraat te werk gegaan. Toch hoop ik niet, dat zijn voorstellen ingang vinden, want ik meen, dat niet verrijking maar juist verarming van ons kerkgezag het gevolg ervan zou zijn. Is het juist, dat vele psalmen niet worden gezongen, omdat de melodie zoo onbekend of moeilijk is? Ik herinner me, dat ik als organist in de Gereformeerde Kerk te Vlissingen regelmatig te spelen kreeg Psalm 78; de gemeente had door het steeds gebruiken van dezen psalm de melodie zoo goed leeren kennen, dat deze psalm evengoed werd gezongen als psalm 119 of welke andere bekende psalm ook. Ik denk, dat het in de meeste kerken nu met dezen psalm niet het geval is. Het spoedig aanleeren van een melodie gelukt ook wel, als maar regelmatig de psalm wordt opgegeven om te zingen en niet zoo eens eenmaal in de drie of vier jaar. Vóór dat Dr A. Kuyper Jr in Vlissingen predikant was, werd ongeveer nooit Ps. 106 gezongen. Dr Kuyper gaf tamelijk veel het derde vers van dezen psalm op, met gevolg, dat al heel spoedig de wijs goed bekend was en goed werd gezongen. Onze orgels zijn moereendeels heel wat beter dan een twintig jaar geleden en wie een matig twee klaviersorgel heeft, is in staat de melodie duidelijk te doen uitkomen en zoo een onbekende wijs er makkelijk in te brengen. Trouwens met een éénklaviersorgel kan door de melodie een octaaf hooger mee te spelen meestal wel duidelijk genoeg de melodie worden aangegeven. Zelf maakt de heer De Jongh een opmerking, die er m.i. ook op wijst, dat het niet de meerdere of mindere welluidendheid van de melodie is, die beslist of een psalm vaak wordt gezongen of niet. Hij heeft vóór 1909 van 152 kerkdiensten, in dezelfde kerk gehouden, aanteekend welke psalmen werden gezongen. Uit

deze aantekeningen blijkt, dat psalm 73 niet minder dan zeventien maal werd gezongen, terwijl psalm 35 geen enkele maal werd gezongen, toch kan hier het verschil niet worden verklaard uit de minder mooie melodie, want de heer De Jongh schrijft zelf „beide (psalmen) hebben prachtige wijzen, zoodat verwisseling van melodie weinig zin zou hebben, men late dus elk dezer psalmen de hun toebedeelde wijze behouden. Het mag verwondering wekken, dat 73 zooveel meer in trek schijnt te zijn dan 35”.

Het oordeel over de bruikbaarheid, ja zelfs over de muzikale waarde van een melodie is soms zeer verschillend. Door den heer De Jongh is dit trouwens zelf al geconstateerd. Hij vindt de wijs van den Avondzang slepend en eentonig, wil dat deze wijs zoo spoedig mogelijk vervangen wordt door die van psalm 134, en zegt in een aantekening, dat hij tot zijn spijt met den heer Jan Zwart verschilt in waardeering ten opzichte van deze melodie. Zelf heb ik een tijdlang het laatste vers van den Avond- zang tijdens den kerkdienst moeten spelen op de wijs van Ps. 100, ik voelde het altijd als een verarming van onze toch al niet rijke kerkmuziek, en greep dan ook de eerste de beste gelegenheid aan om weer de oorspronkelijke wijs te gebruiken. De heer De Jongh wil de wijs van psalm 24 liever niet gebruiken, hij zegt aan de wijs van psalm 113 „verre de voorkeur te geven”. Mij is van verschillende organisten bekend, dat ze niet graag de statige wijs van den 24sten psalm zouden missen, die streng dorisch geharmoniseerd zoo uitstekend past bij verschillende verzen van dezen psalm, ik denk bijv. aan de laatste twee verzen, die beginnen met: „Verhoogt, o poorten nu den boog; Rijst eeuw'ge deuren! rijst omhoog.” Onder de psalmen, waarvoor door de Zuidafrikaansche kerken nieuwe wijzen worden gevraagd, blijkt de door deze kerken uitgeschreven prijsvraag, behoort zoo ik me goed herinner ook psalm 85. Mij zijn verscheidene musici bekend, die juist deze wijs zeer mooi vinden, ook de heer De Jongh schijnt deze wijs niet slecht te vinden, hij noemt de wijs tenminste als te gebruiken ter vervanging van de wijs van Ps. 93.

Het minst gewenscht lijkt me het geknutsel met de zoogenaamde „semi-isorhythmische” wijzen, door het verdubbelen van de laatste noot van een of meer regels, het achtervoegen van een deel van den laatste regel, of het gebruiken van een deel van den laatste regel, of het gebruiken van een deel van een andere melodie, soms zelfs met verwisseling van het eerste en tweede deel der wijs. 't Is helaas waar, dat we haast altijd binnen een zeer klein kringetje rondraaien, zelden of nooit wordt afgeweken van de bekende psalmen en als het gebeurt, dan wordt gewoonlijk eerst na jaren weer dezelfde psalm te zingen gegeven. Ik ben overtuigd, dat bij regelmatig gebruik, de onbekende psalmwijzen evengoed en evengraag zullen worden gezongen als de bekende en hoop, dat de verrijking van ons kerkgezag zal komen met behoud van de bestaande melodieën, door het met regelmatige afwisseling zingen van bekende en onbekende psalmen. Blijken enkele wijzen dan werkelijk onbruikbaar, laat men dan overgaan tot het invoeren van nieuwe wijzen daarvoor en niet met passen en meten probeeren een melodie van een anderen psalm daarvoor klaar te maken.

Bussum.

D. STROO.

OPVOEDING EN LONDERWUS

Wanneer een krachtige wind een boom op zijn weg vindt, dan worden de jonge twijgen heftig heen en weer gewiept, terwijl de stam rustige en krachtige bewegingen maakt.

Dat beeld werd gebruikt, toen het vraagstuk werd overwogen, in hoeverre de geest van de tijd een ongunstige invloed heeft uitgeoefend op de jonge menschen van onze dagen. Het is al weer enkele jaren geleden, dat de Bond ter Behartiging van de Belangen van het Kind een enquête instelde naar het zedelijk en geestelijk gehalte van de jeugd tegenwoordig. 't Is wel zeer interessant te lezen, wat verschillende mannen en vrouwen als hun oordeel over deze kwestie geven. Uiteraard loopen die oordeelvellingen nog al wat uiteen.

Oppervlakkige klagers zijn gauw klaar. Die vinden, dat de jongelui heel wat minder zijn geworden. Anderen, aanbidders van de vrijheid in elke vorm, oordeelen, dat wij met reuzenschreden zijn vooruitgegaan in dit opzicht. Alleen moeten we maar een beetje voorzichtig zijn met de uitwassen, zoo oordeelen zij. 't Zijn altijd sterke heenen, die de weelde, ook de weelde van de vrijheid, kunnen dragen.

Hooren we maar eens enkele meeningen.

„Ten aanzien van het geestelijk gehalte, staat, naar mijn meening, de rijpere jeugd achter bij die van voor 25 jaar. Het is geenszins onmogelijk, dat het maar een tijdelijke inzinking beteekent, gevolg ook al van de wereldgebeurtenissen. Maar in mijn oogen is het een feit, dat vergeleken bij vóór

25 jaar, de oppervlakkig minder stoerheid be- zield mind- in acht ne- dus allesb- niet, dat h- volgende e- eerste pla- moeten zic- hunner ta- er naar te- tijd de je- Zij moeten- te week. E- te veel m- krachtig.

Een Di- de merkw- kinderen- gedurende- bachtssch- missen van- kunnen th- zeggen, st- de ouders- gens waan- zij toonen- wijding bi- 't Doet- lezen. 'k V- die zich- herinneren- het oorde- woordige.

Een and- vindt, dat- wat al te- werken ni- er maar E- wordt gez- Tijd en kr- ontspanni- niet de g- quintessen- aangegroe- legende- van outsp- dige en a- zucht na- soms de- uitgeput.

Daar za- zwaar ve- geleden i- Waarop- dacht zou- het de je- is van te- dagelijkse- slagen er- gevoel in- feitelijk s- hoogere- aflevert, - thuisbren- uren, om- geven an- strengheis- van zijn- gevoel va- zijn beho-

Als het- dat de ro- aangegroe- takken, j- het misb- het groot- tegenwicht.

Op dat- Dat heeft- schaft we- ding bel- school ni- vragen. - onze dag- gebleven, - anderd z- buitenkar- worden

heerscht - een veel- wordt er - 30 jaar! - minste o- dan wij c- natuurijs- aan de c- trekken. - allen inb- 17 en 18- kend, dat- er de no- evenzeer - heusch n- mijn we- jeugd en - op onze

a 73 niet min-
zongen, terwijl
ngen, toch kan
klaard uit de
eer De Jongh
prachtige wij-
lie weinig zin-
r psalmen de
t mag verwon-
in trek schijnt

, ja zelfs over
is soms zeer
th is dit trou-
t de wijs van
wil dat deze
wordt door die
kening, dat hij
rt verschil in
melodie. Zelf
in den Avond-
spelen op de
allijd als een
e kerkmuziek,
tegelegenheid
te gebruiken.
salm 24 liever
van psalm 113
is van ver-
niet graag de
ouden missen,
zoo uitstekend
zen psalm, ik
die beginnen
boog; Rijst
r de psalmen,
kerken nieuwe
loor deze ker-
rt zoo ik me
verscheidene
r mooi vinden,
rjs niet slecht
ste als te ge-
van Ps. 93.
geknutsel met
wijzen, door
t van een of
een deel van
van een deel
liken van een
zelfs met ver-
deel der wijs-
d binnen een
den of nooit
salmen en als
erst na jaren
even. Ik heb
de onbekende
zullen worden
t de verrijking
ehoud van de
egelmatige af-
bekende psal-
telijk onbruik-
invoeren van
et passen en
een anderen

D. STROO.

ENT
WUS

boom op zijn
en heftig heen
dige en krach-

raagstuk werd
n de tijd een
op de jonge
l weer enkele
hartiging van
puete instelde
van de jeugd
ant te lezen,
wen als hun
eraard loopen
een.

laar. Die vin-
nder zijn ge-
te vrijheid in
suzenschieden
en moeten we
de uitwassen.
eenen, die de
heid, kunnen
eningen.
gehalte, staat
achter bij die
nmogelijk, dat
beteekent, ge-
ssen. Maar in
leken hij vóór

25 jaar, de jeugd thans, in doorsnee, minder weet, oppervlakkiger, slordiger, eigenwijzer is, dat zij zich minder stoort aan het oordeel van anderen, minder eerbied betoont aan anderen, minder gezag erkent, zich minder moeite geeft en minder de vormen in acht neemt." Deze oordeelaar, een militair, is dus allesbehalve malsch en het verwondert ons niet, dat hij over de middelen ter verbetering het volgende schrijft: „De ouders of verzorgers in de eerste plaats en voorts de onderwijzers en opleiders moeten zich meer rekenschap geven van den ernst hunner taak, van hun duren plicht, om voortdurend er naar te streven, goed voor te gaan en tegelijker-
tijd de jeugd te houden aan plicht, tucht en orde. Zij moeten inzien, dat de opvoeding niet te zacht, te week, te toegevend mag worden; dat men niet te veel moet vergen, maar het weinige dan ook krachtig en goed.”

Een Directeur van een Ambachtsschool komt tot de merkwaardige uitspraak: „Werklieden, die hun kinderen na het verlaten der lagere school, nog gedurende drie jaren het onderwijs op een Ambachtsschool doen volgen en zich dus door het missen van het loon, dat die kinderen reeds zouden kunnen thuisbrengen, kleine genoegens moeten ontzeggen, staan in den regel zedelijk hoog en zooals de ouders zijn, zijn veelal de kinderen. Onze jongens waardeeren de opoffering van hun ouders en zij toonen die waardeering in hun arbeid en toewijding bij het onderwijs.”

„Doet goed, ook zulk een getuigenis eens te lezen. „k Weet zeker, dat er heel wat kinderen zijn, die zich levenslang de opoffering hunner ouders herinneren. Die mogen dan ook niet vallen onder het oordeel over de ondankbaarheid van het tegenwoordige geslacht.”

Een ander, de Directrice van een Huishoudschool, vindt, dat de jongelui van tegenwoordig zich maar wat al te gemakkelijk van hun werk afmaken. Zij werken niet uit liefde voor het werk zelf. „Als je er maar komt”. Ook bij de keuze van een beroep wordt gezocht naar weinig werk en veel verdienen. Tijd en krachten blijven er op die manier over voor ontspanning en ik heb wel eens verondersteld, of niet de gangbare jeugdopvatting is, dat daarin de quintessence van het leven ligt. Door de geleidelijk aangegroeide behoefte aan ontspanning zijn de gelegenheden daartoe legio geworden. De overmaat van ontspanning heeft den smaak voor de eenvoudige en goedkoopere genoegens verdreven en de zucht naar sterkere prikkels doen ontwaken, tot soms de overspanning optreedt, met ondermijnd of uitgeput vermogen tot inspanning als gevolg.”

Daar zal wel veel van waar zijn, maar ik heb een zwaar vermoeden, dat men deze dingen 25 jaar geleden al ongeveer precies zoo aanvoelde.

Waarop ik nog wel eens met alle nadruk de aandacht zou willen vestigen, is de uitspraak, dat we het de jeugd al te gemakkelijk hebben gemaakt; ze is van te veel en velerlei kleine plichten in het dagelijksch leven, tegenover de samenleving, ontslagen en daardoor is het verantwoordelijkheidsgevoel in de jonge mensch niet aangekweekt, ja, feitelijk stelselmatig onderdrukt. We moeten weer hoogere eischen gaan stellen aan wat het kind aflevert, aan de rapporten, die het van de school thuisbrengt, aan het knutselwerk van zijn vrije uren, om het kind te leren, zijn beste krachten te geven aan wat het onderneemt. Een dergelijke gestrengheid, goed toegepast, stoot het kind niet af van zijn opvoeders, integendeel, het geeft hem een gevoel van veiligheid, omdat het er instinctmatig zijn behoud in voelt.

Als het waar is, en daar valt niet aan te twijfelen, dat de roep om meer vrijheid ook onze jeugd heeft aangegrepen, dan zal deze wind ook weer de jonge takken het meest heen en weer zwiepen. Immers het misbruik der vrijheid zal uit de aard der zaak het grootst zijn bij de onontwikkelden, waar geen tegenwicht geboden wordt.

Op dat tegenwicht komt het in vele gevallen aan. Dat heeft de jeugd niet zelf, maar moet haar verschaffen worden door degenen, die met haar opvoeding belast zijn. Daarom moet men in huis en school niet bang zijn, om iets van de kinderen te vragen. „Ik geloof”, schrijft een lyceumrector van onze dagen, „dat de jeugd nagenoeg dezelfde is gebleven, maar dat de omstandigheden geheel veranderd zijn en... ondanks schijnbare (en) aan den buitenkant liggende moeilijkheden veel gunstiger geworden zijn! Naar mijn heel sterke overtuiging heerscht op de tegenwoordige middelbare school een veel betere geest dan voor 30 jaren en... wordt er op die school harder gewerkt dan voor 30 jaar! De leerlingen van mijn school werken tenminste even hard (en velen met véél méér plezier) dan wij op de H. B. S. van plm. 1900. Zij hebben natuurlijk dezelfde eisch als wij hadden, om zich aan de onredelijke eischen van de school te onttrekken... Dat er dus verzet is bij onze, lang niet allen intellectueel begaafde, jonge kerels van 16, 17 en 18 jaar; bij onze meisjes is m.i. vanzelfsprekend, dat ze veel van onze eischen niet begrijpen, er de noodzaak en de waarde niet van beseffen, evenzeer... Ze werken heusch nog al hard, zijn heusch nog al eerlijk, heusch nog al ordelijk. In mijn wederom persoonlijke vergelijking van eigen jeugd en huidige ervaring constateer ik: wij braken op onze H. B. S. den boel ongeveer af, sneden met

grote messen onze namen in de banken, stonden in volslagen vijandigheid tegenover school en leeraren; de tegenwoordige leerlingen gedragen zich behoudens de natuurlijkerwijs van kinderen te verwachten onnadenkendheden en roekeloosheden behoorlijk, niet baldadig, op aardige wijze meewerkend.”

Zie, zoo'n getuigenis gun ik de jongelui ook wel eens. We moeten maar niet altijd spreken, alsof het tegenwoordig zoo buitengewoon erg is. Natuurlijk het kwaad heeft zich altijd in onze kinderen vertoond, het komt in verschillende tijden ook in verschillende vormen aan het licht. Daarom moeten we onverpoosd blijven arbeiden, waken en strijden. Ook al zien wij veel goeds, wij mogen de hand van de ploeg nooit loslaten. Wij moeten met autoriteit, zooals Prof. Gunning dezer dagen zei, voor onze knapen en meisjes durven verschijnen. Maar wij zullen zeker weinig goeds bij hen uitwerken, wanneer wij hun elke dag vertellen, dat zij zooveel slechter zijn dan de jongelui vroeger. De vergelijking met vorige geslachten is altijd moeilijk. Stellig zijn onze halfwasjes anders dan wij vroeger waren, maar is dat altijd erger?

Gr.

G. MEIMA.

Arm Rusland.

In „Het Handelsblad” van 14 Jan. (Avondbl.) lezen we het volgende:

Voor den veldtocht van de Sovjets tegen het Kerstfeest had de Sovjet-Academie honderd professoren aangewezen om voor massaverzamelingen atheïstische redevoeringen te houden. Zowel aan de politieke als aan de particuliere verenigingen was het verboden, ook maar iets te doen of ten toon te stellen, dat aan het Kerstfeest herinnert. Het weekblad „Besboschnik” moet hebben bekend gemaakt, dat een prijsvraag voor het beste atheïstische toneelstuk (één-acter), waarin het Kerstfeest belachelijk gemaakt wordt, vele inzendingen gebracht heeft, welke door schoolkinderen zullen worden opgevoerd.

Arm Rusland!

Bidden we genoeg voor de verdrukte broeders en zusters daár?

Ook dát?

Aan „Het Handelsblad” werd gemeld,

dat de Geref. Kerk in H. V. te Amsterdam-Centrum toetreden is tot het Amsterdamsche Comité voor vredesactie in den geest van den Wereldbond van Kerken. De J. C. Aalders is tot vertegenwoordiger dezer Kerk in het comité aangewezen.

Heere en Heer.

Prof. Kuiper schreef over dit onderwerp in de jongste „Heraut” het volgende:

Een onzer lezers maakt er aanmerking op, dat in „De Heraut” de naam Heer in plaats van Heere wordt gebruikt. Al kan hij, zooals hij schrijft, taalkundig niet uitmaken, welke benaming juist is, ons Gereformeerde volk geeft aan den naam Heere de voorkeur en hij hoopt daarom, dat „De Heraut” aan dezen naam getrouw blijft.

Nu weten we niet, op welke nummers van ons blad deze klacht zit. Wel willen we hem ter geruststelling verzekeren, dat geen onzer redacteurs of medewerkers, wanneer hij spreekt over God, of diens Verbondsnaam, Jehova of Jahwe, wil weergeven, er aan denkt het meer plechtige Heere door Heer te vervangen. Aan hetgeen Dr A. Kuiper in zijn Bede om een dubbel corrigendum ons dienaangaande geleerd heeft, blijven we getrouw. Niet omdat dit Heere bij ons Gereformeerde volk zoo geliefd is, maar omdat de rijkdom onzer taal juist in deze schakeering uitkomt en het eerbiediger is voor de benaming Gods den vollen en plechtigen vorm te kiezen. Mocht aan dit gebruik wellicht in een of ander artikel niet de hand zijn gehouden, dan is dit veeleer aan een vergissing van den drukker dan aan den schrijver te wijten.

Slechts voor één ding zij men hierbij wel op zijn hoede, en wellicht is hieruit dit misverstand geboren, n.l. dat men niet meent, dat daarom overal waar in verband hetzij met God zelf of met Christus het woord Heer gebruikt wordt, dit woord daarom altoos met de stomme e als achtervoegsel moet geschreven of gesproken worden. Het woord Heere als eigenaam van God wenschen we te behouden, maar er is o.i. geen bezwaar tegen om den verkorten vorm te gebruiken, wanneer het woord Heer in meer algemeenen zin wordt genomen als meester, gebieder, God de Heere heeft hemel en aarde geschapen, maar God, die alle dingen schiep, is een heer en meester van al wat bestaat om daarmede te doen naar Zijn wil. Het woord heer in de laatste helft dezer zinsnede heeft een heel andere betekenis dan het woord Heere in het begin. Christus is een Heer der heeren en Koning der koningen, maar we spreken van onzen Heere Jezus Christus, Gods eengeboren Zoon. Wie een fijn taalgevoel heeft, zal zelf wel bemerken, wanneer hier, ook in verband met God of met Christus, de lange of korte vorm van het woord Heere moet gebruikt worden. Zich daaraan te stooten, omdat men voor God of Christus alleen het woord Heere wil gebruiken, zou alleen toonen, dat men voor deze fijne nuanceeringen in de taal geen oog had. In de Oudejaarsmeditatie van 28 December wordt door Dr K. Dijk den tekst uit Matth. 24: 42 tot motto gekozen: waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heer komen zal. Aan het slot van zijn meditatie

daarentegen schrijft Dr K. Dijk: want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal. Beide achten we hier geoorloofd. In zijn commentaar op Mattheus vertaalt ook Prof. Grosheide: uw Heer. In de gelijkenis, die ter nadere verklaring op dit woord volgt, is sprake van een heer, die zijn huis verlaat en de zorg daarvoor opdraagt aan een zijner dienstknechten. Zooals deze dienstknecht, wanneer zijn heer onverwachts thuis komt en bevindt, dat hij getrouwd zijn plicht vervuld heeft, beloofd zal worden, zoo hebben ook Christus' discipelen te waken, omdat ze niet weten, in welke ure hun heer komen zal.

J. W.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Haarlem (3e pred. plaats): L. Hoorweg te Voorthuizen en J. Wijmenga te Charlois.

Beroepen te:

Genemuiden en Zwartebroek: cand. J. R. Sybrandy te Stiens. Wollbeze: F. H. v. Loon te Haarlemmermeer-Slaterweg.

Aangenomen naar:

Campen (Oost-Friesland): cand. G. Schrovenwever te Osterwald.

Intrede te:

Krabbendam: cand. J. J. Bosma. Tekst Joh. 17: 18 en 19-3. Westmaas: cand. T. Fossen. Tekst: Ps. 121: 1-4.

Uitbreiding Geref. Kerk Haarlem.

Bij den kerkeraad der Geref. Kerk te Haarlem bestaan, mede in verband met een belangrijke gift van een broeder, plannen tot het inrichten van een gelegenheid voor het houden van een dienst des Woords in Haarlem-Noord. Mede is in beginsel besloten, in verband met het uitbreidingsplan van de gemeente Haarlem, tot het aankopen van grond in Haarlem-Noord en in Haarlem-Oost, om daarop, naar men hoopt, in de toekomst nieuwe kerken te bouwen voor die wijken.

Beroepbaar.

De heer Th. P. Potma, theol. cand., deelt mede, dat hij van heden af gaarne een eventueel beroep uit een der Geref. Kerken in overweging zal nemen. Zijn adres is: Kruisweg 17, Naaldwijk.

— De heer S. U. Zuidema, theologisch candidaat aan de V. U., zal van nu af gaarne een beroep uit de Geref. Kerken in overweging nemen. Zijn adres is: Zwolscheweg 71, Apeldoorn.

Praeparatoir examen.

Voor de classis Amsterdam der Geref. Kerken heeft deze week de heer J. L. Wielenga met goed gevolg praeparatoir examen afgelegd. Cand. Wielenga is bereid de Kerken te dienen. Zijn adres is 2de Constantijn Huygenstr. 46 te Amsterdam.

Peremptoir examen.

Cand. J. C. Hagen van Delst, beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Sprang, werd Woensdag 11 door de classis 's-Hertogenbosch peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen tot de bediening des Woords en der sacramenten toegelaten.

Paedagogisch Instituut te Amsterdam.

In samenwerking tusschen de Vrije Universiteit en de Vereniging tot verzorging en verpleging van idioten en achterlijke kinderen, kwam te Amsterdam bovengenoemd Instituut tot stand en kon dit 11. Woensdag worden geopend. Het vroegere laboratorium van Prof. Buytendijk aan het Valeriusplein werd daarvoor ingericht.

Directeur van de nieuwe inrichting is Prof. Dr J. Waterink, terwijl Prof. Dr L. v. d. Horst neurologische en psychiatrische adviezen verstrekt en Dr Baas als zenuwarts aan het Instituut verbonden is. Voorts zijn er twee wetenschappelijke assistenten, n.l. een psycholoog en een bioloog, één hoofdzuster, twee zusters, een huismeesteres en natuurlijk het noodige huispersoneel. In het internaat kunnen voor een tijd van ongeveer zes weken patiënten opgenomen worden, wier geestelijke afwijkingen nadere bestudeering noodzakelijk maken. Onverschillig van welke richting kunnen de kinderen hier een plaats krijgen en zoowel uit de vrije maatschappij als uit gestichten of van scholen. Na afloop van het onderzoek krijgen de ouders of voogden een advies mee hoe het wenschelijk zou zijn verder met de patiënten te handelen. Het is duidelijk, dat deze werkwijze vooral voor de Vereniging tot verzorging en verpleging van idioten en achterlijke kinderen van zeer groot belang is, omdat thans haar verpleging in meer radicale banen kan geleid worden.

Zooveel mogelijk wordt wat betreft het onderwijs aan het Paedagogisch Instituut rekening gehouden met het onderwijs, hetwelk de patiënten tijdens hun proeftijd moeten onderbreken. Thans kunnen alleen nog maar jongens in observatie genomen worden, doch zoodra het nieuwe gebouw in gebruik genomen zal zijn, zullen ook meisjes hier een onderzoek kunnen krijgen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Dordrecht: Joh. Jansen te Leiden en G. Salomons te 's-Gravenzande.

Bedankt voor:

Vlaardingen: K. G. van Smeden te Haarlem-Noord.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Nieuwerkerk a. d. IJssel: M. Hofman te Krabbendijke.

Bedankt voor:

Kampen: A. Verhagen te Middelburg. Meliskerke: M. Heikoop te Utrecht.

NERDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Bergschenhoek: E. V. J. Japchen te Maartensdijk.

Bennekom: B. C. G. Steenbeek te Wierden.

Engelbert: G. Kruizinga te Obdam.

Oud-Carspel: J. Elkema te Godlinze.

Papendrecht: C. v. d. Wal te Dijkland.

Pijnacker: J. Stehouwer te Alphen a. d. Rijn.

St. Annaland: A. van Willigen, 's-Grevelduin-Capelle.

Tweede Exloërmond: J. van Kuiken te Exmorra.

Vierhuizen-Zoutkamp (toez.): J. Rijpma te Farmsum.

Voorburg: J. J. v. d. Wal te Groningen.

Aangenomen naar:

Haamstede: cand. A. Kentie te Woudrichem.

Bedankt voor:

Abbenbroek: W. Tj. Klumper te Westerbroek.

Broek in Waterland: B. Peysel te Beusichem.

Kampen: W. L. Mulder te Voorthuizen.

Woudrichem: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.

Zevenbergen (toez.): D. J. Lazonder te Werkendam.